

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 29.06.2006
KOM(2006) 356 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI
DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**

w sprawie szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej

1. WPROWADZENIE:

1. Przyjęcie traktatu amsterdamskiego i zapisanie w nim nowego celu, jakim jest stworzenie „przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości”, sprawiło, że kształcenie w zakresie prawa nabrało nowego znaczenia. Konieczność zapewnienia wysokiej jakości szkoleń dla pracowników wymiaru sprawiedliwości istnieje oczywiście już od dawna, ponieważ właściwe stosowanie prawa wspólnotowego w dużej mierze zależy od krajowych systemów sprawiedliwości. To, jak dobrze znają tę dziedzinę sędziowie, prokuratorzy i adwokaci, miało zawsze kluczowe znaczenie dla właściwego stosowania prawodawstwa wspólnotowego oraz pełnego respektowania fundamentalnych swobód zapisanych w traktacie¹. Jednak sprawiedliwość, która była dotąd jedynie narzędziem stosowania prawa wspólnotowego na terenie Wspólnoty, stała się teraz w ramach traktatu amsterdamskiego celem sama w sobie. Dlatego też ważnym zadaniem stało się zacieśnienie współpracy sądowej. Szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości wydają się w tym względzie niezbędnym narzędziem.
2. Po kilku latach budowania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, kwestia ta stała się ponownie szczególnie ważna. Wynika to po części z przyjęcia znacznej ilości istotnych aktów prawnych, które muszą być wdrażane przez pracowników wymiaru sprawiedliwości, po części zaś z rozwoju zasady wzajemnego uznawania, która opiera się w dużym stopniu na wzajemnym zaufaniu między systemami wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich.
3. „Program haski”², przyjęty przez Radę Europejską w listopadzie 2004 r., podkreślał konieczność wzmocnienia wzajemnego zaufania, co „wymaga wyraźnego wysiłku w celu zwiększenia wzajemnego zrozumienia między władzami sądowymi i poszczególnymi systemami prawnymi”. Podobnie jak w grudniu 2001 r., kiedy to na szczycie Rady Europejskiej w Laeken³ wezwano do „szybkiego stworzenia sieci europejskiej wspierającej szkolenie pracowników sądowych, dzięki której współpracujące ze sobą organy sądowe nabrałyby do siebie większego zaufania”, w programie haskim stwierdzono, że Unia powinna w szczególności oprzeć się na europejskiej sieci szkoleniowej dla pracowników wymiaru sprawiedliwości. Niniejszy komunikat stanowi reakcję na skierowaną wówczas do Komisji prośbę, aby opracowała „w możliwie najkrótszym czasie wnioski mający na celu utworzenie, na podstawie istniejących struktur, skutecznej europejskiej sieci szkoleniowej dla władz sądowych, zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych, jak

¹ Patrz COM(1993) 632 wersja ostateczna.

² Dz.U. C 53 z 3.3.2005

³ SN (2001) 1200

przewidują art. III-269 i III-270 Traktatu Konstytucyjnego”, ponownie wyrażoną w planie działania służącym realizacji programu haskiego⁴.

4. Ponadto komunikat podkreśla ścisły związek pomiędzy wzajemnym zaufaniem a stworzeniem wspólnej „europejskiej kultury sędziowskiej”, do czego powinny się przyczynić szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości. Europejska kultura sędziowska opiera się na poczuciu przynależności do tego samego obszaru; takie poczucie powinni mieć wszyscy pracownicy wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich. Pomimo różnorodności i bogactwa krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości, charakterystyczną cechą tego obszaru są w szczególności fundamentalne wspólne wartości zapisane w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej oraz we wspólnym zbiorze aktów prawnych obejmującym prawo wspólnotowe jako prawo Unii. Rozwój zasady wzajemnego uznawania, której wynikiem jest szybkie i proste wykonywanie w każdym państwie członkowskim orzeczeń sądowych wydanych w innych państwach członkowskich, wymaga wzmocnienia tego poczucia przynależności, a równocześnie przyczynia się do jego utrwalenia. Kolejnym warunkiem jest zasada bezpośrednich kontaktów między organami sędziowskimi, która znalazła potwierdzenie w większości instrumentów regulujących współpracę sądową.
5. W wymiarze sprawiedliwości wyróżnia się wiele różnych zawodów. Niniejszy komunikat zajmuje się głównie kwestiami związanymi ze szkoleniem sędziów i prokuratorów, które wchodzi w zakres kompetencji państwa, oraz szkoleniami adwokatów, nawet jeśli wchodzi one w zakres kompetencji stowarzyszeń zawodowych. W komunikacie zbadano, w jaki sposób odbywa się szkolenie pracowników wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich oraz w jaki sposób Unia Europejska wspiera takie szkolenia (szczególnie poprzez programy finansowania), aby następnie wyznaczyć główne elementy przyszłej strategii europejskiej w zakresie szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości.

2. SZKOLENIE PRACOWNIKÓW WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI W UNII EUROPEJSKIEJ

2.1. Znaczne różnice pomiędzy państwami członkowskimi

6. Systemy szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości są ściśle związane z organizacją wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich i znacznie się od siebie różnią. Kluczowe znaczenie ma procedura zatrudniania sędziów, prokuratorów i adwokatów.
7. Jeśli chodzi o sędziów, a czasem również prokuratorów, początkowe szkolenie jest mniej lub bardziej intensywne, w zależności od tego, czy są oni zatrudniani bezpośrednio po zakończeniu studiów, czy też mają już kilka lat doświadczenia zawodowego. System szkolenia ustawicznego istnieje w prawie wszystkich państwach członkowskich, jest jednak w różnym stopniu rozwinięty.

⁴ Dz.U. C 198 z12.8.2005

8. Krajowe struktury szkoleniowe odzwierciedlają różnice między krajowymi systemami wymiaru sprawiedliwości. Sędziowie, prokuratorzy i adwokaci w zależności od systemu przechodzą taki sam lub odrębny tok kształcenia. Organami odpowiedzialnymi za szkolenie sędziów i prokuratorów są w zależności od państwa członkowskiego ministerstwo sprawiedliwości, najwyższa rada sędziowska lub najwyższa rada sądowa, służby prokuratora generalnego (jeśli istnieje ścisły rozdział między zawodami sędziego a prokuratora) lub inne, specjalnie powołane do tego celu instytucje. W wielu państwach członkowskich⁵ za szkolenia sędziów i prokuratorów odpowiedzialna jest jedna instytucja, pomimo uznawania tych zawodów za odrębne. Jeśli chodzi o adwokatów, szkolenie podlega często bezpośrednio izbom adwokackim, które w stosownych przypadkach współpracują z uniwersytetami.
9. W rozważaniach nad tego rodzaju szkoleniami należy również uwzględnić sędziów sądów administracyjnych, niezależnie od tego czy zalicza się ich do tej samej grupy, co sędziów innych sądów, czy też nie, ponieważ w dziedzinach takich jak azyl czy imigracja odgrywają oni bardzo ważną rolę. Uwzględnieni powinni zostać wszyscy sędziowie, którzy stosują prawo europejskie, także ci, którzy działają w szczególnej dziedzinie sądownictwa (sędziowie sądów wojskowych, sędziowie sądów grodzkich, sędziowie pokoju, sędziowie sądów handlowych itd.)
10. Choć Komisja nie dysponuje dokładnymi danymi w tym względzie, wydaje się, że istnieją znaczne różnice w długości szkoleń w zależności od państwa członkowskiego. Porównań można dokonywać wyłącznie w zakresie szkolenia ustawicznego, gdyż w systemach zatrudniania istnieją znaczne różnice. Szanse dostępu do szkoleń dla sędziów, prokuratorów i adwokatów są często bardzo nierówne. Szkolenia prokuratorów i sędziów są finansowane prawie wyłącznie ze środków publicznych, podczas gdy szkolenia adwokatów finansują organizacje zawodowe.
11. Unia Europejska nie może ingerować w krajowe systemy szkolenia, które odzwierciedlają prawne i sądowe tradycje państw członkowskich. Jednak aby pogłębić wzajemne zaufanie, system szkolenia musi być odpowiednio rozwinięty i konieczne jest przeznaczanie na niego wystarczających nakładów finansowych. Sędziowie, adwokaci oraz prokuratorzy muszą mieć dostęp do szkoleń o podobnej jakości i poziomie. Długość szkoleń musi być wystarczająca dla zapewnienia wysokiej jakości systemu sądownictwa, jak również umożliwiać włączenie do programów szkoleń elementów europejskich. Finansowanie wspólnotowe może stanowić wyłącznie uzupełnienie finansowania krajowego i nie może zwalniać państw członkowskich z obowiązku zapewnienia szkoleń dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, prowadzonych na odpowiednim poziomie.

2.2. Europejskie aspekty szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości

12. Polityczna wola udoskonalenia szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości wyrażona została wielokrotnie i przyjęła konkretny kształt szczególnie poprzez

⁵ Austria, Belgia, Francja, Grecja, Holandia, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Słowacja, Słowenia, Włochy.

przeznaczenie na ten cel środków finansowych. Oprócz instytucji na szczeblu europejskim, które zajmują się szkoleniami pracowników wymiaru sprawiedliwości, również krajowe struktury szkoleniowe utworzyły sieci, których celem jest pogłębienie wzajemnego zaufania.

2.2.1. Europejskie wsparcie na szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości

13. Po pierwszych rozmowach zapoczątkowanych przez Włochy w 1991 r.⁶ na szczeblu Rady Ministrów, Francja przedłożyła inicjatywę prawodawczą w listopadzie 2000 r.⁷ Dokument ten, pomimo że nie został przyjęty, pozwolił Komisji na rozważenie, w jakiej formie możliwe jest stworzenie europejskiej sieci szkoleniowej dla pracowników wymiaru sprawiedliwości⁸. Stanowił on również bodziec dla przyjęcia przez Radę w czerwcu 2003 r. konkluzji, w których podkreślono, jak niezbędne są szkolenia przy wdrażaniu przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz zachęcono państwa członkowskie i Komisję do połączenia wysiłków w celu stworzenia europejskiej sieci szkoleniowej dla pracowników wymiaru sprawiedliwości.
14. Parlament Europejski podkreślił przy okazji badania przedłożonej przez Francję inicjatywy, jak ważne jest szkolenie pracowników wymiaru sprawiedliwości w zakresie prawa wspólnotowego i prawa unijnego⁹. Niedawno, poprzez przyjęcie zalecenia w sprawie jakości wymiaru sprawiedliwości w zakresie prawa karnego i harmonizacji ustawodawstwa karnego w państwach członkowskich¹⁰, Parlament potwierdził „kluczową rolę sprawczą w rozwoju wspólnej kultury prawnej, a także kultury praw podstawowych w ramach Unii, w szczególności poprzez działanie Europejskiej sieci kształcenia prawniczego”.
15. Rozwój szkoleń był wspierany nie tylko impulsami politycznymi, ale również wsparciem finansowym. Od 1996 r., kiedy to stworzono pierwszy program Grotius¹¹ skierowany do pracowników wymiaru sprawiedliwości, służący „promowaniu wzajemnej znajomości systemów prawnych i sądowych oraz ułatwieniu współpracy sądowej”, Unia Europejska przyczyniła się do rozwijania systemu szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości poprzez liczne programy ogólne i sektorowe¹².
16. Parlament Europejski dał wyraz swojej chęci wspierania szkoleń poprzez wprowadzenie projektu pilotażowego, mającego na celu zwiększenie liczby wymian między pracownikami organów sądowych. Program ten jest kontynuowany w 2006 r. oraz został włączony do wniosku legislacyjnego w sprawie utworzenia programu

⁶ Dz.U. C 18 z 19.1.2001, str. 9.

⁷ Dok. 9090/91 z 31.10.1991, JUR 107, COUR 13

⁸ SEC(2002) 635.

⁹ Sprawozdanie p. Evelyne Gebhardt A5-0276/2002, Dz.U. z 14.11.2003 C 273 E/999

¹⁰ P6-TA(2005)0030 Dz.U. z 1.12.2005 C 304 E/109

¹¹ Patrz programy STOP (Dz.U. L 322 z 12.12.1996) oraz Falcone (Dz.U. L 99 z 31.3.1998), włączone w 2002 r. do programu AGIS (Dz.U. L 203 z 1.8.2002); w sprawach cywilnych (Dz.U. L 115 z 1.5.2002); w dziedzinie prawa konkurencji (decyzja nr 792/2004/WE z 21 kwietnia 2004 r.) oraz od 2004 r. program „Herkules” w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot (Dz.U. L 143 z 30.4.1994). Dla przypomnienia, również program Robert Schuman (Dz.U. L 196 z 14.7.1998).

¹² Wspólne działanie 96/636/JAI z 28 października 1996 r. (Dz.U. L 287 z 8.11.1996).

ramowego „Prawa podstawowe i sprawiedliwość”¹³ na lata 2007-2013 (patrz poniżej). Program ten, w kategoriach „wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych” i „wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych” pozwoli jeszcze zwiększyć środki przewidziane na szkolenie pracowników wymiaru sprawiedliwości.

17. W 2005 r. wsparcie finansowe Unii na szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości pozwoliło na organizację licznych spotkań między pracownikami wymiaru sprawiedliwości¹⁴. Mimo to stosowane procedury corocznego składania wniosków mogą sprzyjać finansowaniu projektów jednorazowych, które niekoniecznie wpisują się w spójną koncepcję, co utrudnia utrwalenie wyników szkoleń.
18. Dlatego też program ramowy „prawa podstawowe i sprawiedliwość” powinien pozwolić na zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości oraz sprzyjać lepszej korelacji między priorytetami Unii a prowadzonymi szkoleniami, wspierając projekty najambitniejsze, skoordynowane, stanowiące rzeczywistą wartość dodaną na szczeblu europejskim.
19. Oprócz bodźców finansowych również mechanizmy wprowadzone przez Unię w celu promowania współpracy, takie jak sieć sądowa w sprawach cywilnych oraz Eurojust i sieć sądowa w sprawach karnych, mogą odegrać ważną rolę w szkoleniu, poprzez rozpowszechnianie informacji o instrumentach prawnych Unii oraz organizację imprez szkoleniowych na poziomie lokalnym. Ta rola może w przyszłość być jeszcze większa.

2.2.2. *Instytucje szkoleniowe na szczeblu europejskim*

20. Liczne instytucje organizują regularnie szkolenia przeznaczone dla pracowników wymiaru sprawiedliwości. Oprócz uniwersytetów należy tu wymienić Europejski Instytut Administracji Publicznej (IEAP) w Maastricht, który w 1992 r. otworzył w Luksemburgu *Centre européen de la magistrature et des professions juridiques* (Europejskie Centrum Sądownictwa i Zawodów Prawniczych). Również Europejska Akademia Prawa (ERA), założona w 1992 r. w Trewirze, ma za zadanie promować lepszą znajomość prawa europejskiego wśród prawników i przedstawicieli zawodów prawniczych. IEAP i ERA są dofinansowywane przez Unię Europejską.
21. Krajowe instytucje odpowiedzialne za szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich powołały w 2000 r. europejską sieć szkoleniową dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, aby rozwijać wzajemne kontakty i skoordynować swoją działalność. Europejska sieć szkoleniowa dla pracowników wymiaru sprawiedliwości jest stowarzyszeniem krajowych instytucji szkoleniowych¹⁵. Jej celem jest promowanie programów szkoleń posiadających prawdziwie europejski wymiar, skierowanych do pracowników wymiaru

¹³ Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego ustanawiający na lata 2007-2013 program ramowy „Prawa podstawowe i sprawiedliwość” (Dz.U. C 211 z 30.8.2005, str. 6).

¹⁴ W 2005 r. tysiąc sędziów i prokuratorów uczestniczyło w szkoleniu w innym państwie członkowskim w ramach europejskiej sieci szkoleniowej dla pracowników wymiaru sprawiedliwości.

¹⁵ Członkami sieci są instytucje z 23 państw członkowskich, Bułgarii i Rumunii. Z Estonią i Cyprzem prowadzone są rozmowy. Członkiem sieci jest również ERA, a także sieć lizbońska, powołana w ramach Rady Europy.

sprawiedliwości, rozwijanie współpracy w zakresie analizowania potrzeb szkoleniowych, wymiana doświadczeń, opracowywanie wspólnych programów i narzędzi szkoleniowych.

22. Europejska sieć szkoleniowa dla pracowników wymiaru sprawiedliwości stanowi cenne narzędzie pomagające opracowywać szkolenia oraz koordynować działania różnych struktur krajowych w zakresie prawa UE. Sieć korzystała z dotacji operacyjnych z budżetu Unii w 2003 i 2005 r. Koordynowała ona również znaczną część programów wymiany w 2005 r. skierowanych do prokuratorów i sędziów. Począwszy od 2007 r. Komisja zamierza przyznać jej roczne dotacje operacyjne w ramach programu ramowego „prawa podstawowe i sprawiedliwość” (program szczegółowy „wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych”).

3. CO MOŻE ZROBIĆ EUROPA W DZIEDZINIE SZKOLEŃ DLA PRACOWNIKÓW WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI?

3.1. Cele i potrzeby:

23. Organizacja szkoleń pracowników wymiaru sprawiedliwości leży w kompetencjach państw członkowskich i to ich zadaniem jest włączenie elementów europejskich do działań podejmowanych na szczeblu krajowym. Potrzeby w tym względzie są znaczne. W zakresie prawa karnego podkreślono to już podczas dokonywania pierwszej oceny funkcjonowania systemu wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych¹⁶. Eurojust oraz sieć sądowa w sprawach cywilnych wielokrotnie dochodziły do tego samego wniosku.

24. Działania powinny koncentrować się na trzech dziedzinach:

- poprawa znajomości instrumentów prawnych przyjmowanych przez Unię i Wspólnotę, zwłaszcza w dziedzinach, w których szczególne uprawnienia przyznano sędziom krajowym¹⁷;
- rozwijanie znajomości języków obcych, co pozwoli organom sądowym na bezpośrednie porozumiewanie się, tak jak to zapisano w większości instrumentów prawnych;
- rozwijanie znajomości systemów prawnych i sądowych państw członkowskich, pozwalające na określenie ich odpowiednich potrzeb w ramach współpracy sądowej.

25. Jeśli chodzi o metody działania, szkolenie powinno koncentrować się na aspektach praktycznych i właściwym stosowaniu przyjętych instrumentów prawnych. Oprócz konferencji i seminariów należy opracować inne metody i środki szerokiego rozpowszechniania wyników szkolenia. Na przykład osoby prowadzące szkolenia

¹⁶ Dz.U. C 21 z 1.8.2001, str. 14.

¹⁷ Dotyczy to szczególnie takich sektorów jak konkurencja (patrz rozporządzenie (WE) nr 1/2003 w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 traktatu WE, które przyznaje sądom krajowym uprawnienia do stosowania jego przepisów), ale również ogólnie dziedzin prawa cywilnego i karnego, w szczególności realizacji zasady wzajemnego uznawania.

powinny w jeszcze większym stopniu zostać uwrażliwione na wymiar europejski działań sądowniczych oraz zachęcone do dalszego przekazywania tej świadomości. Należy dążyć do korzystania z narzędzi szkoleniowych wielokrotnego użytku oraz ogólnie dostępnych (szczególnie on-line). Dotyczy to zwłaszcza unijnych instrumentów prawnych oraz informacji o krajowych systemach sądowych, do których powinni mieć dostęp pracownicy wymiaru sprawiedliwości. Konieczna jest również ścisła współpraca między krajowymi instytucjami szkoleniowymi, instytucjami szkoleniowymi na szczeblu europejskim, europejską siecią szkoleniową dla pracowników wymiaru sprawiedliwości oraz Eurojustem, siecią sądowniczą w sprawach cywilnych i siecią sądowniczą w sprawach karnych. Podejście multidyscyplinarne przy udziale sędziów, prokuratorów, adwokatów i przedstawicieli policji, respektujące jednak tradycje poszczególnych państw członkowskich, powinno pozwolić na skonfrontowanie różnych punktów widzenia i na wymianę doświadczeń.

26. Bezpośrednie kontakty między organami sądowymi są często utrudnione poprzez niedostateczną znajomość języków obcych. Konieczne jest podjęcie konkretnych działań, skierowanych szczególnie do pracowników bezpośrednio zaangażowanych we współpracę sądową.
27. Programy wymiany stanowią świetny sposób znajdowania punktów wspólnych przy równoczesnym respektowaniu narodowych odrębności. Można by je uzupełnić stażami w Trybunale Sprawiedliwości i Eurojuście, które miałyby określoną długość i których zasady odbywania należy jeszcze ustalić z tymi instytucjami.
28. Program haski podkreśla wagę włączania wymiaru europejskiego do krajowych programów szkoleniowych. Należy jednak uwzględnić przy tym poziom szkolenia początkowego w każdym państwie członkowskim. Ogólnie rzecz biorąc, można uznać, że szkolenie początkowe powinno uświadomić przyszłym pracownikom wymiaru sprawiedliwości, że należą oni wspólnie do jednej przestrzeni prawa i wartości. Natomiast szkolenie ustawiczne powinno dać pracownikom już doświadczonym możliwość zapoznania się z instrumentami prawnymi przyjętymi przez Unię Europejską. Powinno być ono przeznaczone przede wszystkim dla tych, którzy zaangażowani są we współpracę sądową, jednak równocześnie realizować cel jak najszerszego rozpowszechniania wiedzy.
29. Wzmocnienie wymiaru europejskiego w szkoleniach krajowych powinno pozwolić na lepsze propagowanie wiedzy o mechanizmach Unii. Równocześnie powinny być również rozwijane bardziej zintegrowane szkolenia, opracowane i realizowane na szczeblu europejskim. Sieć sądowa w sprawach cywilnych, Eurojust i sieć sądowa w sprawach karnych, jak również Trybunał Sprawiedliwości (jeśli wyrazi takie życzenie) powinny zostać włączone w proces opracowywania szkoleń tego rodzaju, przy współpracy ze strony europejskiej sieci szkoleniowej dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, instytucji takich jak ERA i IEAP oraz sieci akademickich.

3.2. W kierunku europejskiej strategii szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości

30. Wzmocnienie szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości wiąże się z rozwijaniem ściślejszych stosunków między instytucjami krajowymi, instytucjami działającymi na szczeblu europejskim oraz instytucjami UE, szczególnie Komisją.

31. Na obecnym etapie, nie rezygnując z koncepcji stworzenia szczególnego instrumentu prawnego, Komisja zamierza najpierw wspierać finansowo szkolenia dla pracowników wymiaru sprawiedliwości w zakresie prawa unijnego i prawa wspólnotowego w ramach programu ramowego na lata 2007-2013 „prawa podstawowe i sprawiedliwość”.
32. Podczas realizacji tego programu konieczne będzie rozwiązanie problemów, które pojawiły się przy okazji poprzednich programów. Aby zapewnić właściwe wykorzystanie środków finansowych w ramach szkoleń oraz ułatwić planowanie działań w perspektywie średnio- i długoterminowej, przeprowadzane będą regularne konsultacje z instytucjami zajmującymi się szkoleniami pracowników wymiaru sprawiedliwości w zarówno państwach członkowskich, jak i na szczeblu europejskim, co pozwoli opracować wieloletnią europejską strategię szkoleniową, realizowaną następnie w ramach programów rocznych.
33. Równocześnie z dalszym dofinansowywaniem europejskich instytucji szkoleniowych takich jak IEAP i ERA, powinna zostać wzmocniona również europejska sieć szkoleniowa dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, która pozwoli lepiej koordynować działania instytucji krajowych oraz budować między nimi ściśle i stabilne stosunki. Dlatego ważnym krokiem jest przyznanie tej sieci rocznych dotacji operacyjnych, których faktyczna wypłata będzie podlegała zasadom określonym w rozporządzeniu finansowym. Europejska sieć szkoleniowa dla pracowników wymiaru sprawiedliwości powinna również zaangażować się w opracowywanie ściśle europejskich programów, współpracując przy tym z innymi odpowiednimi instytucjami. Sieć skupia instytucje odpowiedzialne za kształcenie sędziów oraz ewentualnie prokuratorów, o ile jest to zawód uznawany za sędziowski. Respektując krajowe tradycje rozdziału zawodów sędziowskich i prokuratorских, należy dopuścić prokuratorów do udziału we wszystkich działaniach stworzonych na poziomie europejskim i zarządzanych przez sieć. Wiele mechanizmów współpracy, zwłaszcza w sprawach karnych, opiera się na skutecznej współpracy prokuratorów państw członkowskich z prokuratorami Eurojustu. Kwestia udziału sędziów sądów administracyjnych oraz, ogólnie rzecz biorąc, sędziów działających w szczególnych dziedzinach prawa (np. sędziów orzekających w sprawach handlowych, sprawach z zakresu prawa pracy itd.) powinna również zostać bliżej zbadana.
34. Szkolenia w innych zawodach prawniczych, zwłaszcza szkolenia adwokatów, które są bardzo istotne, powinny również zostać rozwinięte. Już obecnie możliwe jest finansowanie tego rodzaju działań w ramach istniejących programów. Przyszły program ramowy „prawa podstawowe i sprawiedliwość” powinien pozwolić na ich dalszy rozwój oraz zachowanie równowagi między przedstawicielami organów sądowych a przedstawicielami innych zawodów prawniczych.
35. Z finansowego punktu widzenia powinno się dążyć do uproszczenia, aby przeznaczyć wsparcie finansowe na projekty pozwalające dotrzeć do szczególnych grup docelowych (sędziowie, prokuratorzy, adwokaci). Odpowiednie instytucje krajowe odgrywają szczególną rolę we wzmocnieniu wymiaru europejskiego w programach krajowych, co zostanie uwzględnione teraz poprzez ich bezpośrednie zaangażowanie. Ponadto aby ułatwić planowanie działań w perspektywie średnioterminowej, można by zawrzeć umowy ramowe o partnerstwie, aby zapewnić stabilne stosunki między zainteresowanymi instytucjami. Na niektóre większe projekty można by również ogłaszać przetargi.

36. Szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości muszą wpisywać się w obszerniejsze ramy międzynarodowe oraz umożliwiać współpracę poza granicami Unii. Muszą one pozwalać na zaangażowanie Rady Europy (w ramach sieci lizbońskiej) oraz przyczyniać się do ułatwienia współpracy sądowej z państwami trzecimi i promowania zasady państwa prawa na świecie.

4. WNIOSKI:

37. Szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości są bardzo istotnym zagadnieniem na nadchodzące lata w związku z tworzeniem europejskiego obszaru sądowego, co podkreślono po raz kolejny w programie haskim. Aby sprostać temu wyzwaniu, konieczne jest zaangażowanie licznych instytucji; program ramowy „prawa podstawowe i sprawiedliwość” powinien stać się siłą napędową w tym względzie. Jeśli chodzi o rozwijanie europejskiej sieci szkoleniowej dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, co szczególnie zostało podkreślone w programie haskim, najkorzystniejszym rozwiązaniem wydaje się zapewnienie wsparcia finansowego. Inne rozwiązanie przyjęto w dziedzinie współpracy policyjnej, gdzie Unia zdecydowała się na powołanie agencji europejskiej, tworząc CEPOL¹⁸. Chociaż obecnie nie jest planowane analogiczne rozwiązanie w dziedzinie współpracy sądowej, kwestia, czy obecne struktury w zakresie szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości powinny przyjąć inną formę, może zostać ponownie zbadana w ramach programu ramowego „prawa podstawowe i sprawiedliwość”.
38. Przyjęcie tego programu stało się okazją do zaakcentowania wagi, jaką Unia przywiązuje do szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości, a równocześnie do zapewnienia odpowiednich środków finansowych na ten cel. Opracowanie strategii europejskiej w zakresie szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości, obejmującej zarówno podmioty krajowe jak i europejskie, powinno pozwolić na optymalne wykorzystanie nowych środków finansowych. Na obecnym etapie tworzenia europejskiego obszaru sądowego szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości są niezwykle istotne, ponieważ tylko dzięki nim postępy osiągnięte w tworzeniu przestrzeni wolności, sprawiedliwości i bezpieczeństwa mogą przynieść wyniki i stać się dostrzegalne dla obywateli Europy.

¹⁸ Decyzja Rady 2005/681/WSiSW z dnia 20 września 2005 r. ustanawiająca Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL) i uchylająca decyzję 2000/820/WSiSW, Dz.U. L 256 z 1.10.2005, str. 63.